

Рік Потопу

Адам Перший, лідер Божих Садівників, провістив Безводний Потоп, Божу кару, що має знищити людство. Разом зі своїми прибічниками він з останніх сил намагається врятувати цей приречений світ. Тут панує Корпорація, облаштовують свої ниці обладнання безпринципні КорпБеКошники та корумпована влада, розквітає буйним цвітом генна інженерія, а природа й навіть сама людина стає конструктором, у якому заввиграшки можна змінити будь-яку деталь. Цей світ надто самовпевнений...

І от пророцтво збулося. Серед тих небагатьох, хто вижив після катастрофи, дві жінки — Рен, молода танцівниця закритого елітного клубу, і Тобі, одна з Божих Садівниць. А чи врятувалися інші? Друзі, рідні, кохані? І що, як загибель не гірша за перспективу життя у світі після Потопу? Кожен шукає і знаходить свої відповіді.

МАРГАРЕТ
ЕТВУД

РІК
ПОТОПУ

КСД

ΜΑΡΓΑΡΕΤ
ΕΤΒΥΔ

MARGARET ATWOOD
THE YEAR OF THE FLOOD

A NOVEL

ΜΑΡΓΑΡΕΤ ΕΤΒΥΔ

ΡΙΚ ΠΟΤΟΠΥ

ΡΟΜΑΗ

ΧΑΡΚΙΒ
2021 **ΚΣΔ**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2021

ISBN 978-617-12-9214-7 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Друкується за виданням:

Atwood M. The Year of the Flood : The MaddAddam Trilogy, Book 2 / Margaret Atwood. — Toronto : McClelland&Stewart, 2009. — 448 p.

Переклад з англійської *Наталії Михаловської*

У тексті присутня ненормативна лексика

Дизайн обкладинки

CreaLab

Creative Laboratory

Етвуд М.

Е88 Рік Потопу : роман / Маргарет Етвуд ; пер. з англ. Н. Михаловської. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 480 с.

ISBN 978-617-12-9081-5

ISBN 978-0-7710-0844-3 (англ.)

Адам Перший, лідер Божих Садівників, провістив Безводний Потоп — Божу кару, що має знищити людство. Разом зі своїми прибічниками він з останніх сил намагається врятувати

цей приречений світ. Тут панує Корпорація, облаштовують свої ниці обладнання безпринципні КорпБеКошники та корумпована влада, розквітає буйним цвітом генна інженерія, а природа й навіть сама людина стає конструктором, у якому заввиграшки можна змінити будь-яку деталь.

І от пророцтво збулося. Серед тих небагатьох, хто вижив після катастрофи, дві жінки — Рен, молода танцівниця закритого клубу для чоловіків, і Тобі, одна з Божих Садівниць. Вони прагнуть дізнатися, чи врятувалися їхні друзі, рідні, кохані. А що, як загибель не гірша за перспективу життя у світі після Потопу? Кожен шукає і знаходить свої відповіді.

УДК 821(71)

© O.W. Toad, Ltd, 2009

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2021

Для Грема і Джесс

Сад

Хто Сад цей доглядає,
Чарівну цю принаду?
На цілий світ немає
Розкішнішого саду.

У нім Створіння Божі
Не знали зла ні лих —
Та Шкідники ворожі
Накинулись на них.

Тут квітнули Дерева
І врунились плоди —
А нині тут вирує
Лише пісок рудий.

Була Вода — а нині
Калюжа морова.
Жоднісінька пташина
Тепер тут не співа.

О мій нещасний Саде,
По тобі плач гіркий,
Аж доки не зарадять
Тобі Садівники.

З Усного Пісенника Божих Садівників¹

¹ Тут і далі пісні в перекладі Івана Андрусяка.

1. Тобі

Рік двадцять п'ятий, рік Потопу

Раннього ранку Тобі підіймається на дах, щоб побачити схід сонця. Бере із собою держак від швабри, аби втримати рівновагу: ліфт уже певний час не працює, а задні сходи слизькі від вологи, тож коли вона посковзнеться і впаде, ніхто її не підніме.

Із першим напливом спеки над смугою дерев, що відділяють Тобі від спорожнілого міста, здіймається туман. Повітря після дощу слабо пахне паленим, карамеллю, смолою, згірклим барбекю, а ще спопелілим і водночас масним духом згорілого смітника. Покинуті вежі оддалік скидаються на древні коралові рифи — бляклі, безбарвні, позбавлені життя.

А все-таки життя триває. Цвірінчать птахи, либонь, горобці. Дріб їхніх голосів виразний і гострий, як шкрябання цвяхом об скло, — зникли всі звуки вуличного руху, що могли б їх заглушити. Чи помічають птахи цю тишу, відсутність двигунів? Якщо так, то чи стали вони щасливішими? Тобі не має гадки. На відміну від інших Садівників — тих, із дикішими очима чи, можливо, з передозом, — вона ніколи не плакала ілюзій, що може розмовляти з птахами.

На сході яскріє сонце, зачервонюючи блакитно-сіру димку над віддаленим океаном. Грифи, що сидять на гідроелектричних стовпах, розкладають крила, аби їх просушити, — наче розкриваються чорні парасолі. Один за одним злітають у термальному потоці, спіраллю здіймаються вгору. Якщо різко опускаються, значить, помітили стерво.

«Грифи — наші друзі, — так зазвичай навчали Садівники. — Вони очищують землю. Це темні й необхідні Ангели Божі розкладу тіла. Уявіть собі, як страшно було б, якби не існувало смерті!»

«Чи я досі вірю в це?» — питає себе Тобі.

Зблизька все інакше.

На даху кілька великих горщиків із дико розбуялими декоративними рослинами, кілька лав зі штучного дерева. Колись там був протисонячний навіс для годин коктейлю, але його зірвало вітром. Тобі сідає на одну з лав і оглядає місцевість. Підносить до очей бінокль,

пильно вивчає все, пробігаючи поглядом зліва направо. Під'їзна доріжка обабіч обсаджена люмірозами. Занедбані, вони скидаються на обтріпані щітки для волосся, а їхній пурпуровий блиск блякне у дедалі яскравішому сонячному світлі. Західний вхід, покритий рожевою сонцешкірою під саман, безладна плутанина машин за ворітьми.

Квіткові клумби, заглушені осотом і лопухами. Над ними пурхають напрочуд великі аквамаринові метелики кудзу. Фонтани, їхні басейни у формі гребінчастих мушель наповнені застоюною дощовою водою. Паркінг, на ньому рожевий гольфовий кар, два рожеві мінівени, на обох підморгує око — логотип спа-салону «НооваТи». Далі на доріжці ще один мінівен, який зіткнувся з деревом. Колись із вікна звисала рука, але вже зникла.

Трава на просторих газонах надто висока, а бур'яни ще вищі. Під молочаєм, злинкою, щавлем низькі й нерівні копички, де-не-де клапоть тканини, блиск кості. Там падали люди, ті, що бігли чи непевно шкандибали через газон. Тобі бачила все це з даху, присівши за одним із квіткових горщиків, хоча дивилася недовго. Дехто з них кликав на допомогу, наче знав, що вона там. Але чим вона могла допомогти?

Купальний басейн покритий строкатим покривалом водоростей. Там уже з'явилися жаби. Чаплі — сірі й білі — та павичаплі полюють на них на мілкішому краю. Якийсь час Тобі намагалася виловити з басейну дрібних тварин, що впали туди і потонули: люмінесцентних зелених кроликів, щурів, енунсів зі смугастими хвостами і еנותячими бандитськими масками. Та зрештою дала їм спокій. Може, завдяки їм там заведуться риби, коли басейн більше скидатиметься на болото.

Чи буде вона їсти в майбутньому цих теоретичних риб? Певно, що ні.

Певно, ще ні.

Вона обертається до темної стіни з дерев, витких лоз, кущового підліску, вивчає її крізь бінокль. Звідти може прийти якась небезпека. Що за небезпека? Тобі не може уявити.

Уночі чути звичайні звуки: далекий собачий гавкіт, мишаче хихотіння, цвіркунів із їхніми кальянно-водопровідними нотками, інколи жаб'яче рахкання.

Кров пульсує їй у вухах: катуш, катуш, катуш... Тяжка мітла змітає сухе листя.

— Іди спати, — каже вголос. Та вона жодного разу добре не спала, відколи зосталася сама в цьому будинку. Часом чує голоси — голоси людей, що мучаться від болю і кличуть її. Або жіночі, голоси жінок, що тут працювали, чи неспокійних жінок, які прибували сюди для відпочинку та відмолодження. Купалися в басейні, гуляли газонами. Усі ці рожеві голоси, заспокоєні й заспокійливі.

Або голоси Садівників, тихе наспівування, голосний спів, діти дружно сміються у Саду Райскелі. Адам Перший, Нуала, Берт. Стара Пілар, оточена своїми бджолами. І Зеб. Якщо хтось із них іще живий, то це неодмінно Зеб: от-от він пройде дорогою чи з'явиться з-поміж дерев.

Та він напевне вже мертвий. Краще думати так. Не тішити себе марною надією.

А все ж мусив зостатися ще хтось, не може ж вона бути єдиною на планеті. Повинні бути й інші. Але друзі чи вороги? Якщо вона побачить когось, як це розпізнати?

Вона приготувалася. Двері зачинені, вікна забиті. Та навіть такі бар'єри не дають гарантії: кожна щілина провокує вторгнення.

Навіть уві сні вона прислухається, як це роблять тварини: чи не зміниться звична схема, чи не почується незнайомий звук, чи не відкриється тиша — як розколина в камені.

Адам Перший казав: «Коли малі створіння притишують свій спів, це тому, що вони бояться. Мусиш прислухатися до звуку їхнього страху».

2. Рен

Рік двадцять п'ятий, рік Потопу

«Стережися слів. Пильнуй, що пишеш. Не залишай слідів».

Так нас навчали Садівники, коли я жила серед них у дитинстві. Радили нам покладатися на пам'ять, бо записане не є надійним. Дух переходить із вуст до вуст, а не від речі до речі: книжки горять, папір розпадається, комп'ютери можуть бути знищені. Лише Дух живе вічно, а Дух — не річ.

Адами та Єви говорили, що написане може бути небезпечним. Через нього твої вороги можуть тебе вистежити, схопити і використати твої слова, виносячи тобі вирок.

Та тепер, коли нас заляв Безводний Потоп, усе, що я могла б написати, було б достатньо безпечним, бо всі, хто міг би його використати проти мене, найімовірніше мертві. Тож можу записати все, що бажаю.

Олівцем до брів на стіні біля дзеркала я пишу своє ім'я — «Рен». Я вже багато разів написала його. «Ренренрен», як пісня. Коли задовго залишаєшся сама, можеш забути, хто ти. Так мені говорила Аманда.

Нічого не бачу крізь вікно, воно зі склоблоків. Не можу вийти за двері, вони зачинені ззовні. Та ще маю повітря і воду, доки не сядуть сонячні батареї. Ще маю їжу.

Мені пощастило. Справді дуже пощастило. «Лічи свої удачі», — зазвичай казала Аманда. То й лічу. Перше: мені пощастило, що я працювала у «Лусках», коли ринув Потоп. Друге: пощастило ще більше, коли мене отак зачинили у Липкій Зоні, бо там я була в безпеці. Розірвався мій плівковий біокомб — клієнт захопився і вкусив мене, просто крізь зелені блискітки. Я чекала результатів тесту. Це не був мокрий розрив, з проникаючими виділеннями та мембранами, просто сухий розрив біля ліктя, тож я не надто турбувалася. А все-таки у «Лусках» перевіряли все. Заклад дбав про свою репутацію: нас знали як найчистіших «брудних дівчат» у місті.

У «Лусках і Хвостах» дівчата справді були під доброю опікою. Себто талановиті дівчата. Добра їжа, за потреби лікар, великі чайові,

бо сюди приходили люди з верхівки Корпорацій. Розумне адміністрування, хоча клуб містився у районі з небездоганною репутацією, як і всі, до нього подібні. Як казав Мордіс, це питання образу. Небездоганність добра для бізнесу, бо якщо бракує чогось підозрілого — пекучого перчику, крикливості, дрібки несмаку, — то чим наш бренд відрізнятиметься від звичайного продукту, який і додому доставлять (споживай собі з кремом на обличчі та в білих бавовняних трусиках)?

Мордіс покладався на прості вирази. Працював у цьому бізнесі з дитинства, а коли було заборонено сутенерство і вуличний трафік (запевняли, що це для громадського здоров'я і безпеки жінок) і все перекотилося до «СексМаркету» під контролем КорпБеКорпу, Мордіс перестрибнув туди завдяки своєму досвіду. «Вся річ у тому, кого ти знаєш, — говорив він зазвичай. — І в тому, що ти про них знаєш». Тоді посміхався і ляскав дівчину по задку. Але тільки по-дружньому, ніколи не вимагав безплатного обслуговування. Професійна етика.

Був жилавим чолов'ягою з голеною головою і чорними блискучими пильними очима, як мурашині голівки. Доки все йшло добре, то й він не гарячкував. Та коли траплялися агресивні клієнти, ставав за нас горою. «Ніхто не скривдить моїх кращих дівчат», — говорив він. Для нього це було питанням честі.

Крім того, не любив марнотратства. Казав, що ми — цінне майно. Вершки товариства, кращі з кращих. Відколи з'явився «СексМаркет», усі, хто не потрапив до системи, вели життя не лише незаконне, а й жалюгідне. Кілька старих і хворих жінок, ходячих руїн. Вешталися вулицями, радше жебраючи. Жоден чоловік із сяким-таким глуздом і не підійшов би до них. Ми в «Лусках» називали їх «небезпечними відходами». Нам не слід було так їх зневажати, мусили б мати співчуття. Та співчуття вимагає зусиль, а ми були молоді.

Тієї ночі, коли почався Безводний Потоп, я чекала результату тесту. У таких випадках нас на кілька тижнів зачиняли у Липкій Зоні, застерігаючись від якоїсь зарази. Їжу подавали крізь герметично запечатаний люк, плюс мініхолодильник із легкими закусками, а воду фільтрували на вході й на виході. Було все потрібне, от тільки нудно. Можна було займатися на тренажерах, і я багато вправлялася, бо танцюристці на трапеції необхідна практика.

Я могла переглядати телепрограми чи старі фільми, крутити власну музику, розмовляти по телефону. Могла відвідувати інші кімнати «Лусок» через відеоекран інтеркому. Інколи під час сеансів ми підморгували до прихованих камер, не припиняючи при цьому стогнати. Це щоб потішити тих, хто застряг у Липкій Зоні. Ми знали, де сховано камери, — у зміїній шкірі та у прикрасах із пір'я під стелею. Усі ми в «Лусках» були мов одна велика сім'я. Мордісу подобалося, що навіть коли дівчина потрапляла до Липкої Зони, вона однаково залишалася учасницею спільного життя.

Завдяки Мордісу я почувалася в безпеці. Знала, що, коли матиму якісь клопоти, можу звернутися до нього. У моєму житті було кілька таких. Переважно Аманда. Час від часу Зеб. І Тобі. Це наче дещо несподівано, така вона була тверда і жорстка, але, коли тонеш, нема сенсу хапатися за щось м'яке та піддатливе. Потрібне щось ґрунтовніше.

День Творіння Рік п'ятий

ПРО ТВОРІННЯ І ПРО НАРІКАННЯ ІМЕН ТВАРИНАМ.

Мовлено Адамом Першим

Дорогі Друзі, дорогі Співстворіння, дорогі Співсавці!

У День Творіння п'ять років тому цей наш Сад на Даху Райскелі був спеченим на сонці пустирем, оточеним гнійниками міських нетрів і лігвами нечестивості, та зараз розцвів, мов троянда.

Покриваючи такі порожні дахи зеленню, ми вносимо бодай незначний внесок у порятунок Творіння Божого від розкладу та безпліддя, що нас оточують, і живимося завдяки цьому незабрудненою їжею. Дехто назвав би наші зусилля марними, але коли б усі наслідували наш приклад, яка зміна настала б на любій нашій Планеті! Перед нами ще багато тяжкої праці, та не бійтеся, Друзі мої, бо ми безстрашно йтимемо вперед.

Я радий, що ніхто з нас не забув капелюха від сонця.

Звернімо тепер наші думки на нашу щорічну Відправу Дня Творіння.

Звернені до Людей Божі Слова описують Творіння у категоріях, зрозумілих людям минулого. Не йдеться там про галактики чи гени, бо це лише посіяло б у їхніх думках велике сум'яття! Та чи ми через це мусимо прийняти як науковий факт розповідь, що світ створено впродовж шести днів, знехтувавши результатами спостережень? Бога не можна обмежити буквальною та матеріалістичною інтерпретацією або ж міряти Людськими мірками, бо Його дні — це еони, а тисячоліття наших часів для Нього мов один вечір. На відміну від інших віровчень, ми ніколи не вважали, що затаювання від дітей геології слугує вищій меті.

Пам'ятайте перші речення цих Людських Слів Божих: «А земля була пуста й порожня, і темрява була над безоднею... І сказав Бог: “Хай станеться світло! І сталося світло”»². Наука називає цю мить «Великим Вибухом», наче йдеться про сексуальну оргію. Проте обидва описи збігаються за своєю суттю: Темрява, а тоді, в одну мить, Світло. Та, безперечно, Творіння триває, бо хіба ж не постають щомиті нові зірки? Друзі мої, Дні Божі не йдуть один за одним; вони відбуваються

паралельно, перший із третім, четвертий із шостим. Як нам сказано: «Посилаєш Ти духа Свого, вони творяться, і Ти відновлюєш обличчя землі»³.

Сказано нам, що п'ятого дня Божого Труду во`ди вироїли Створіння — риб великих і всіляку душу живу плазуючу, а шостого дня зродила земля живу душу, за родом її, і заселено суходіл Тваринами, Рослинами й Деревами, і всі благословенні були, і наказано їм розмножуватися. І врешті створено Адама, себто Людство. Згідно з Наукою, це та сама послідовність, у якій види фактично постали на Планеті, з Людиною наприкінці. Більш-менш у такому порядку. Чи достатньо близько до нього.

Що ж діялося далі? Бог «усю звірину до Адама привів, щоб побачити, як він їх назве»⁴. Та чого ж Бог не знав уже, які імена вибере Адам? Відповідь може бути тільки така, що Бог дав Адамові вільну волю, і тому він спроможний робити речі, які Сам Господь не може передбачити. Подумайте про це, коли наступного разу спокушатиме вас м'ясоїдіння чи матеріальний достаток. Навіть Бог не завжди може знати, що ви вчините далі!

Щоб спонукати Тварин зібратися, Бог мусив безпосередньо звернутися до них, але яку ж мову Він використав? Не була то гебрейська, Друзі мої. Не латинська чи грецька, не англійська, французька, іспанська, арабська чи китайська. Ні. Він покликав Тварин їхньою власною мовою. До Оленя звернувся по-оленячому, до Павука по-павучому, до Слона заговорив він мовою слонячою, до Блохи блошиною, до Стоноги озвався по-стоножому, а до мурашки по-мурашиному. Так мусило бути.

А для самого Адама Імена Тварин були першими промовленими словами — першою миттю Людської мови. У цю космічну мить Адам здобув свою Людську душу. Називання — це, — так ми сподіваємося, — вітання, прикликання до себе інших. Уявімо собі Адама, що вигукує Імена Тварин з любов'ю і радістю, немовби прагнучи сказати: «Ось і ти, моя найдорожча! Ласкаво просимо!» Тож першим діянням Адама щодо Тварин був вияв любовної доброти і поріднення, бо Людина до свого падіння не була ще м'ясоїдною. Тварини знали це і не тікали. Так мусило бути того неповторного

Дня — Дня мирної зустрічі, коли Людина обійняла кожную живу істоту на Землі.

Як же багато ми втратили, любі Співсавці та Співсмертні! Як же багато свавільно знищили! Як же багато мусимо відновити і в нас самих!

Час Називання ще не закінчився, Друзі мої. З Його погляду ми, можливо, досі живемо у шостому дні. Уявіть під час своїх Медитацій, що вас ніжно погойдує ця захисна мить. Простягніть руку до цих лагідних очей, що дивляться на вас із такою довірою, — довірою, яку ще не порушили кровопролиття, зажерливість, пиха та зневага.

Промовмо їхні Імена.

Заспіваймо.

[2](#) Книга Буття, 2. (Тут і далі уривки зі Святого Письма подано у перекладі І. Огієнка, якщо не зазначено інше. Прим. перекл.)

[3](#) Псалми, 104:30.

[4](#) Книга Буття, 19.

Коли ПЕРШИЙ ПОДИХ ЗРОБИВ АДАМ

Коли перший подих зробив Адам
У цьому краю величнім,
Зі Звіром і Птахом від легко ладнав
І бачив Боже обличчя.

Всім дав імена — адже людський Дух
Проявний у мові сродній.
Усіх у Спільноту покликав Бог —
І не злякалось жодне.

Грались, співали, літали вони,
Радів ненастанно кожен —
І їхнє буяння гімном було
Великій Творчості Божій.

О, як же змаліла у наші часи
Творіння жага предивна,
Бо давню Спільноту звела на пси
Безжальна і хтива Людина.

О милі Створіння, чи зможем сповна
Вернутись на шлях Любові?
У наших Серцях вам дамо Імена
Й назвемо вас Друзями знову.

З Усного Пісенника Божих Садівників

3. Тобі. ДЕНЬ ПОДОКАРПОВИХ⁵

Рік двадцять п'ятий

Світанок — це злам ночі й дня. Тобі обертає це слово так і сяк: злам, перелам, переламаний. Що ламає світанок? Ніч? Чи сонце, переділене надвоє лінією горизонту, тріснуте навпіл, немов яйце, з якого витікає світло?

Вона здимає бінокль. Дерев на вигляд такі само невинні, як завжди, але їй здається, що хтось за нею стежить — наче найнепорушніший камінь чи пеньок може її відчутти і бути до неї неприхильним.

Такі наслідки ізоляції. Вона вправлялася в цьому під час Чувань та Реколекцій Божих Садівників. Плаває оранжевий трикутник, цвіркуни розмовляють, обплетені рослинністю колони звиваються, очі між листям. Та як відрізнити ілюзії від дійсності?

Сонце вже повністю зійшло — менше, тепліше. Тобі спускається з даху, з голови до п'ят закутавшись у рожеву накидку, збризується спреєм «СуперД» від комах, поправляє капелюх від сонця — рожевий, із широкими крисами. Тоді відмикає передні двері й виходить, щоб зайнятися городом. Там вирощували органічні салати для клієток спа-кафе: гарніри, екзотичну сплайс-городину, зілля для трав'яного чаю. Натягнута зверху сітка має захистити рослини від птахів, а дротяна огорожа — від зелених кроликів, которисей і єнунсів, що можуть примандрувати з парку. До Потопу їх було тут небагато, але вони напрочуд швидко розмножилися.

Вона розраховує на цей город — її запаси закінчуються. Тобі роками переховувала те, що вважала достатнім на випадок такої ситуації, але недооцінила її серйозність — сойбіти та сойдини вже вичерпуються. На щастя, городня рослинність розвивається на славу: на курчорошку з'явилися стручки, бобанаси покрилися цвітом, поліягідні кущі всипані маленькими коричневими кульками різних форм та розмірів. Тобі збирає шпинат, стріпує з нього люмінесцентних зелених жуків і розтоптує їх. Тоді, відчувши докори сумління, пальцем робить для

них могилку і вголос просить пробачення, щоб звільнити душу. Хоча ніхто за нею не стежить, не просто відмовитися від усталених звичок.

Переселяє кількох равликів і слимаків, вириває кілька бур'янів, але не чіпає портулак: пізніше можна приготувати його на парі. На тендітних листочках моркви знаходить двох яскраво-синіх гусениць метелика кудзу. Їх створено, щоб тримати під біоконтролем інвазивну пуерарію-кудзу, та, схоже, городинна смакує їм більше.

У жартівливому пориві, такому частому в перші роки генного сплайсингу, проєктант наділив їх спереду дитячими личками з великими очима та веселими усмішками, тому їх надзвичайно важко вбивати. Тобі знімає кудзу з моркви — їхні щелепи під милими личками жадібно працюють, — піднімає край сітки і викидає їх за огорожу. Не сумнівається, що вони повернуться.

Ідучи до будинку, знаходить біля доріжки хвіст собаки, схоже, ірландського сетера. Довге хутро у реп'яхах і гілочках. Його, мабуть, упустив гриф, вони завжди щось упускають. Тобі намагається не думати про інші речі, які вони впускали у перші тижні після Потопу. Найгіршими були пальці.

Її руки стають грубішими — твердими та коричневими, наче коріння. Вона надто багато порпається в землі.

[5](#) Родина хвойних рослин (Podocarpaceae).

4. Тоб . ДЕНЬ СВЯТОГО БАШИРА АЛУЗА

Рік двадцять п'ятий

Тобі купається рано-вранці, коли сонце ще не надто гаряче. Тримає на даху кілька відер і мисок для збирання дощівки під час пообідньої бурі: спа має власну криницю, але система сонячних батарей поламана, тож помпи не працюють. Пере теж на даху, мокрі речі розвішує сохнути на лавах. Мильною водою споліскує туалет.

Милиться сама — мила ще досить, усе воно рожеве, — протирається губкою. «Моє тіло зменшується, — думає вона. Я всихаю, морщуся. Невдовзі від мене тільки й зостанеться, що задирки при нігтях». Хоча вона завжди була худорлявою. «О Тобіято, — говорили зазвичай клієнтки, — якби ж мені твою фігуру!»

Витирається, вдягає рожевий халат. На ньому бейджик «Мелоді». Бейджики вже не потрібні, немає нікого, хто міг би їх читати, тож вона почала носити халати інших: Аніти, Квінтани, Рен, Кармель, Симфоні. Ці дівчата були такими веселими, такими життєрадісними. Але не Рен — Рен була сумною. Та Рен пішла звідси раніше.

Потім, коли почалися проблеми, пішли всі. Пішли додому, аби бути зі своїми сім'ями, вірили, що любов може їх урятувати. «Ідіть сміливо, я все позачиняю», — говорила їм Тобі. І зачинила, але сама зосталася всередині.

Миє довге темне волосся, скручує його в мокрий пучок. Слід уже обстригтися. Пучок товстий, з ним спекотно. Ще й пахне бараниною.

Просушуючи волосся, чує дивний звук. Обережно підходить до балюстради даху. Довкола плавального басейну крутяться три свині — дві льохи і кабан. Ранкове проміння освітлює їхні пухкі сіро-рожеві форми; виблискують, наче борці. Здаються надто великими і цибулястими для нормальних. Вона вже й раніше бачила таких свиней на лужку, але досі вони так близько не підходили. Мабуть, утікачі з якоїсь експериментальної ферми чи чогось схожого.

Стоять групою біля мілкішого краю басейну, вдивляються в нього наче в задумі, їхні рила посмикуються. Може, нюхають мертвого єнунса, що плаває на поверхні брудної води. Спробують його витягти?

Тихо перерохкуються, тоді відступають: навіть для них це надто гнила пожива. Ще трохи затримуються, щоб нюхнути востаннє, і трюхикають за ріг будинку.

Тобі стежить за ними, йдучи слідом уздовж балюстради. Знайшли городню сітку, заглядають досередини. Одне починає рити. Прокопують собі тунель.

— Ану марш! — гукає їм Тобі.

Вони байдуже дивляться на неї.

Вона спускається сходами так швидко, як може, щоб не послизнутися. Ідіотка! Мала б завжди носити при собі рушницю. Хапає її з-перед ліжка, знову біжить на дах. Тримає одну зі свиней на мушці — це кабан, легка мішень, він стоїть боком, — але тоді починає вагатися. Це Божі Створіння. «Ніколи не вбивай без поважної причини», — казав був Адам Перший.

— Попереджаю вас! — гукає вона. На диво, вони, схоже, розуміють. Видно, бачили вже зброю — струмелет, паралізатор. Тривожно пищать, тоді обертаються й тікають.

Подолали вже чверть дороги через лужок, коли Тобі втямила, що вони повернуться. Вночі підкопаються під огорожею і миттю дочиста переріють город, поклавши край її стратегічним харчовим запасам. Вона змушена застрелити їх, це самозахист. Натискає на курок, промахується, стріляє ще раз. Кабан падає. Льохи біжать далі. Тільки діставшись до краю лісу, озираються. Тоді зливаються з листям і зникають.

У Тобі тремтять руки. «Ти здмухнула життя, — каже вона собі. — Ти діяла необдумано й у гніві. Мусиш відчувати провину». Натомість їй хочеться вийти з кухонним ножем і відпиляти шмат шинки. Приєднавшись до Садівників, вона дала обітницю веганства, але зараз перспектива канапки з беконом є великою спокусою. Та все ж Тобі опирається цій думці. Тваринний білок можна споживати лише у крайньому разі.

Бурмоче стандартні у Садівників слова вибачення, хоча й не чувається як під час вибачення. Не зовсім так.

Їй слід повправлятися у стрільбі. У кабана влучила не відразу, льохам дала втекти — це нікуди не годиться.

Останніми тижнями вона занедбала рушницю. Тепер присягається, що носитиме її із собою всюди — навіть на дах, щоб скупатися, навіть

до туалету. Навіть до городу. Особливо до городу. Свині розумні, пам'ятатимуть про неї, не забудуть її. Має вона зачиняти двері, виходячи? А якщо доведеться швидко бігти назад, до спа-будівлі? Та якщо залишити двері відчиненими, хтось може туди прослизнути, доки вона працюватиме в саду, і чекатиме на неї всередині.

Вона мусить обміркувати кожен аспект. «Арарат без стіни — Арарат без ціни», як співали діти Садівників. «Як захисту зі стін не мати, не вдасться їх добудувати». Садівники обожнювали свої повчальні віршики.

5

Тобі подалася на пошуки рушниці через кілька днів після перших спалахів хвороби. Було це ввечері, коли дівчата втекли з «НооваТи», покинувши свої рожеві халати.

Це не була звичайна пандемія, яку можна зупинити після кількох тисяч смертей, а тоді знищити збудника біотехнологіями та хлоркою. Це був Безводний Потоп, про наближення якого так часто попереджали Садівники. Мав усі ознаки: летів у повітрі, мов на крилах, випалював міста, наче вогонь, гнав навсібіч заражені натовпи, породжував терор і різню. Всюди гасло світло, новини виходили вряди-годи — системи розвалювалися, коли гинули їхні працівники. Це скидалося на тотальну катастрофу, всесвітній брекдаун, тож їй потрібна була рушниця.

Рушниці були заборонені. Якби ще тиждень тому когось упіймали на цьому, наслідки були б фатальними, та тепер усі заборони нічого не важили.

Мандрівка була небезпечною. Їй доведеться пішки дійти до свого старого плебія (жоден транспорт уже не їздив) і розшукати убогий малий будиночок на два поверхи, який так недовго належав її батькам. Тоді викопати сховану там рушницю, сподіваючись, що ніхто цього не побачить.

Далека дорога не була проблемою — Тобі тримала себе у формі. Небезпечними були інші люди. Якщо вірити уривчастим повідомленням, які ще надходили їй на телефон, заворушення були повсюди.

Вона покинула спа у сутінках, зачинивши за собою двері. Перетнула широкі травники, повернула до північного виходу. Пішла лісовою стежкою, якою зазвичай прогулювалися клієнтки. Там вона буде менш помітною. Обабіч стежки досі світилося кілька ліхтарів. Нікого не зустріла, тільки зелений кролик стрибнув у кущі, а которись перебіг дорогу, блиснувши на неї очима.

В'їзні ворота були прочинені. Вона обережно прослизнула крізь них, майже очікуючи, що хтось її покличе. Тоді рушила через Парк Спадкоємства. Повз неї пробігали люди, поодиночі чи групками. Намагалися вибратися з міста, сподіваючись, що їм удасться перетнути

розлогий плебурб і знайти притулок на селі. Чути було кашель, дитячий плач. Вона ледь не перечепилася через якесь тіло на землі.

Доки дісталася до краю Парку, геть стемніло. Переходила вздовж межі від дерева до дерева, тримаючись тіні. Бульвар був ущент заповнений автівками, вантажівками, сонцебайками та бусами. Водії сигналили і кричали. Деякі машини перевернулися й горіли. У крамницях повним ходом ішов грабунок. Хоч куди глянь, жодного КорпБеКошника. Либонь, дезертирували першими, сховалися за стінами своїх корпоративних твердинь, рятуючи власні шкури. Тобі сподівалася, що вони прихопили із собою смертоносний вірус.

Звідкись долинали постріли. «Отже, задні дворики вже розкопано», — подумала Тобі. Її рушниця не єдина.

Далі по вулиці височіла барикада зі збитих до купи автівок. У неї були захисники, озброєні — чим саме? Наскільки Тобі могла розгледіти, використовували металеві труби. Натовп несамовито кричав до них, жбурляючи цеглу й каміння: люди хотіли здолати перепону, хотіли втекти з міста. А якою була мета барикадників? Поза сумнівом, грабунок. Гвалтування, гроші та інші непотрібні речі.

Адам Перший, бувало, говорив: «Коли здіймуться Безводні Води, люди намагатимуться порятуватися від Потопу. Хапатимуться за кожную соломинку. Друзі мої, стережіться, щоб не стати такою соломинкою, бо якщо за вас ухопляться, якщо навіть торкнуться вас — потонете».

Тобі завернула від барикади — мусила якось її обійти. Знову сховалася в темряві, прокрадалася між листяними деревами, огинаючи Парк. Цього разу дісталася до відкритого простору, де Садівники влаштували свій ринок. Там стояв глинобитний будиночок, у якому колись гралися діти. Тобі сховалася за ним, чекаючи якоїсь події, що привернула б до себе загальну увагу. Довго чекати не довелося: гримнув вибух, усі голови повернулися в його бік, а вона тим часом перетнула площу. «Не слід бігти, — навчав її Зеб. — Хто бігцем тікає, швидко пропадає».

На бічних вулицях було повно людей, вона виверталася так і сяк, щоб їх уникати. Мала на собі хірургічні рукавиці, куленепробивний бронежилет, зроблений із шовку сплайсу павукокози, винесений рік тому зі сторожового приміщення «НооваТи», і чорна носова маска конічної форми. Збрала з городнього сараю лопату й лом — те і те

могло бути смертоносним знаряддям, якщо вживати їх рішуче. У кишені ховала балончик спрею для волосся «НооваТи Повний Блиск». Ефективна зброя, якщо вцілити в очі. Вона багато чого навчилася від Зеба на заняттях з «обмеження міського кровопролиття». На думку Зеба, насамперед варто було дбати про обмеження власного кровопролиття.

Тобі повернула на північний схід, перетнула елітний Папоротевий Схил, а тоді Велику Скриню, забудовану малими незугарними домами. Прослизала найвужчими вуличками, погано освітленими і малолюдними. Її проминуло кілька осіб, цілковито зайнятих власними історіями. Двоє підлітків зупинилися, наче збираючись напасти, та вона закашлялася, прохрипіла: «Допоможіть!» — і вони рвонули геть.

Близько півночі, кілька разів помилившись на поворотах (усі вулиці у Великій Скрині на вигляд були однакові), Тобі дісталася до колишнього дому своїх батьків. Там не світилося, двері гаража були відчинені, шибка фронтального вікна вибита, тож вона вирішила, що всередині нікого немає. Теперішні мешканці мертві або перебралися деінде. Такий само вигляд мав сусідній дім, у всьому схожий на батьківський, той, де закопано рушницю.

Якусь мить вона стояла, заспокоюючись і прислухаючись до пульсування крові у вухах: катуш, катуш, катуш. Або рушниця й досі там, або її немає. Якщо вона там, Тобі матиме рушницю. Якщо ні, то не матиме. Нічого панікувати.

Вона відкрила хвіртку сусідського саду крадькома, мов злодій. Темрява, жодного руху. Пахощі нічних квітів: лілії, тютюну. З ними змішується запах диму — за кілька кварталів звідси щось горить, вона бачить заграву. Метелик кудзу мазнув крилом їй по обличчі.

Вона підсунула лом під кам'яну плиту, підважила, вхопилася за край і вивернула камінь. Тоді ще і ще один. Три кам'яні плити. Потім узялася за лопату.

Серце закалатало, раз і ще раз.

Рушниця на місці.

«Не плач, — наказала вона собі. — Просто розріж пластик, заברי рушницю й патрони і забирайся звідси».

Повернення до «НооваТи» зайняло три дні — довелося оминати місця найгірших заворушень. На зовнішніх сходах були сліди заболочених ніг, але ніхто не вломився досередини.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ